

ДОСВІД ДІЯЛЬНОСТІ КАФЕДРИ УЕФ ІПКСФ НФАУ ЯК ОПОРНОЇ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Толочко В. М., Артюх Т.О.

Кафедра управління та економіки фармації
Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації
Національного фармацевтичного університету
м. Харків, Україна
uef-ipksf@nuph.edu.ua

Вступ. Опорна кафедра обирається серед провідних кафедр вищих фармацевтичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації (далі - ВФНЗ) та закладів післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України з метою узагальнення та поширення передового досвіду організації навчально-методичної роботи, розробки методологічної стратегії викладання дисципліни на основі новітніх технологій навчання, поліпшення теоретичної та практичної підготовки провізорів - інтернів, магістрів, аспірантів та професорсько-викладацького складу. Кафедра управління та економіки фармації (УЕФ) Інституту підвищення кваліфікації спеціалістів фармації (ІПКСФ) Національного фармацевтичного університету (НФаУ) є опорною з 09.11.1998 року зі спеціальності «Організація і управління фармацією». Свою діяльність здійснює відповідно до нормативних актів, що визначають роботу ВФНЗ МОЗ України, та положення про опорну кафедру. Кафедра УЕФ ІПКСФ НФаУ як опорна здійснює роботу і звітує перед Центральним методичним кабінетом з вищої медичної освіти МОЗ України, який координує і контролює її діяльність.

Мета дослідження. Метою роботи є узагальнення досвіду кафедри УЕФ ІПКСФ як опорної за наступними напрямками: розробка пропозицій і рекомендацій щодо удосконалення організації та методики підвищення якості підготовки інтернів, магістрів, аспірантів, професорсько-викладацького складу (ПВС); створення та введення у навчальний процес удосконалених навчальних планів і програм, підручників, посібників, навчальних відеофільмів тощо; розробка ефективних форм поточного та підсумкового контролю знань інтернів, магістрів аспірантів, спеціалістів; організація відкритих лекцій, практичних занять і обговорення їх методики та змісту;

проведення експертизи рукописів навчальної літератури, методичної документації, підготовленої на однопрофільних кафедрах; участь у розробці новітніх технологій навчання та державних стандартів освіти; проведення семінарів, нарад завідувачів однопрофільних кафедр з обговорення навчальних завдань та проблем; здійснення розробки тестових завдань та участь у проведенні ліцензійних інтегрованих іспитів серед фахівців з вищою фармацевтичною освітою.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети були використані сучасні методи логічного угруповання, аналітичного аналізу та порівняння. Об'єктами дослідження стали плани та звіти про роботу кафедри управління та економіки фармації ІПКСФ НФаУ як опорної з підготовки фахівців в системі післядипломної освіти по організації та управлінню фармації за навчальні роки з 2011 по 2017 рр.

Результати дослідження. Аналіз досвіду роботи кафедри УЕФ ІПКСФ як опорної у системі післядипломної освіти показав, що за всіма визначеними напрямками діяльності здійснюється активна науково-методична робота. Так, результатом удосконалення форм і методів післядипломної підготовки спеціалістів фармації на однопрофільних кафедрах стало видання колективом кафедри доповненого і переробленого підручника «Управління фармацією», на рукопис якого отримано гриф Міністерства освіти і науки України як базовий підручник у серії «Національний підручник» та низки навчально-методичної, наукової й інтерактивної навчальної літератури кафедри, які є складовими навчально-методичного комплексу. Зокрема, банк інтерактивних навчальних видань, який налічує загалом 13 видань, представлено збіркою тестів з навчального курсу «Управління та економіка фармації» для самопідготовки спеціалістів фармації, збіркою тестів для самопідготовки фахівців фармації до атестації зі спеціальності «Організація і управління фармацією», збіркою методичних рекомендацій для проведення семінарських, практичних занять та самостійної (дистанційної) роботи з курсу «Управління та економіка фармації», інтерактивним підручником «Управління фармацією» та інтерактивним навчальним посібником «Основи підприємницької діяльності у фармації», які регулярно оновлюються, доповнюються та перевидаються.

Відповідно до чинних навчальних програм для циклів передатестаційних і тематичного удосконалення зі спеціальностей

«Організація і управління фармацією», «Загальна фармація», «Контрольно-аналітична фармація» було підготовлено протягом періоду значну кількість публікацій (рис. 1).

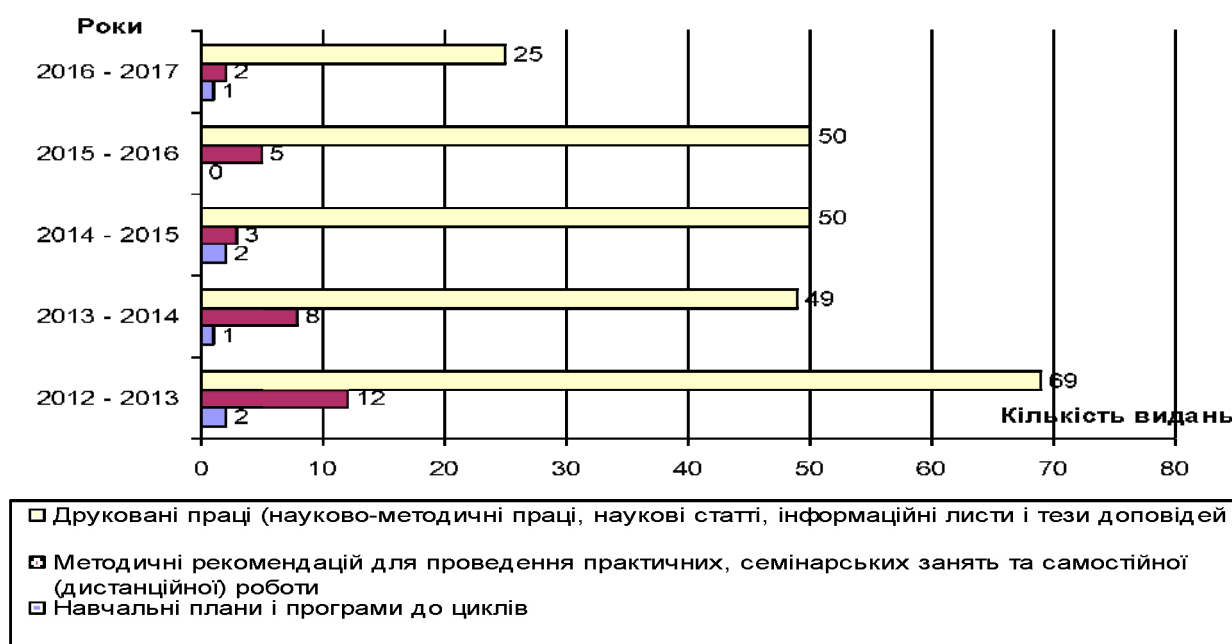

Рис. 1. Розподіл кількості видань для методичного забезпечення навчального процесу кафедри УЕФ за роками

Відпрацьовувались нові форми й методи післядипломної підготовки фахівців фармації сумісно з однопрофільними кафедрами, відносно їх методичного забезпечення та рівня контролю знань, у відповідності до затверджених планів і програм циклів, зокрема, удосконалювались методичні розробки до практичних, семінарських занять та самостійної роботи для циклів тематичного удосконалення та передатестаційних, навчальні плани і програми яких переглянуті (див. табл.).

Пошук шляхів покращення методичного забезпечення та рівня контролю знань у відповідності до затверджених програм відтворено у створеному банку тестових завдань до ліцензованого іспиту Крок -3.

Крім того, удосконалення науково-методичних матеріалів у навчальному процесі було здійснено шляхом створення та впровадження низки відеоматеріалів, як елементів дистанційного навчання на циклах підвищення кваліфікації в рамках використання сучасних технологій інтерактивного та стимуляційного навчання різних ступенів в системі

безперервної професійної освіти спеціалістів фармації. Зокрема, за

Таблиця

Розподіл видів методичного забезпечення навчального процесу
кафедри УЕФ за роками (кількість)

Вид методичного забезпечення	2012 - 2013	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017
Переглянуто навчальних планів і програм	13	8	8	19	3
Переглянуто методичних розробок до лекцій, практичних, семінарських та самостійних занять	213	222	212	252	85
Переглянуто навчальних тем,	32	34	32	34	19
Розроблено мультимедійне супроводження	1200	1500	1600	2868	1680
Переглянуто і оновлено комп'ютерних тестів	2050	2221	2512	2803	1650
Розроблено нових тестів	211	271	291	280	68
Переглянуто і оновлено екзаменаційних білетів	30	30	30	30	30

основними розділами навчальних програм циклів тематичного удосконалення з метою багаторазового відтворення реальних контрольованих ситуацій та певних вправ для відпрацювання навичок здійснення фармацевтичної опіки та забезпечення контролю якості засвоєння матеріалу за результатами виконання тренінгу через індивідуальний підхід в підготовці контингенту розроблено та апробовано наступні матеріали: вступна інформація-привітання про Інститут підвищення кваліфікації НФаУ і опорну кафедру УЕФ ІПКСФ, банк із 9 відео-лекцій на електронних носіях, банк із 9 бліц-лекцій, розміщених на сайтах кафедри для підвищення кваліфікації спеціалістів фармації on-line, банк із 8 навчальних фільмів (відео ділові ігри та ситуаційні завдання).

Протягом зазначеного періоду був створений та зазнав удосконалення проект комплексу навчально-методичних матеріалів, який розміщено у програмній оболонці Moodle для завідувачів аптечних закладів та їх заступників, завідувачів структурних підрозділів аптечних закладів та їх заступників, провізорів, які зараховані до резерву на заміщення управлінських посад в аптечних закладах до циклу тематичного удосконалення "Організаційно-економічні аспекти діяльності фармацевтичних закладів". Зокрема, здійснена робота щодо впровадження відеоматеріалів, як елементів активного навчання на семінарських, практичних заняттях та самостійної роботи – розроблено 8 сценаріїв ситуаційних задач. Переглянуто і удосконалено 8 науково-популярних лекцій.

З питань методичного забезпечення навчального процесу в системі післядипломного навчання і актуальних проблем післядипломної фармацевтичної освіти за звітний період було організовано і проведено значна кількість сумісних засідань однопрофільних кафедр, наукових та методичних семінарів з актуальних питань організації та управління фармацією, відкритих майстер-класів, лекцій, семінарських та практичних занять (рис. 2).

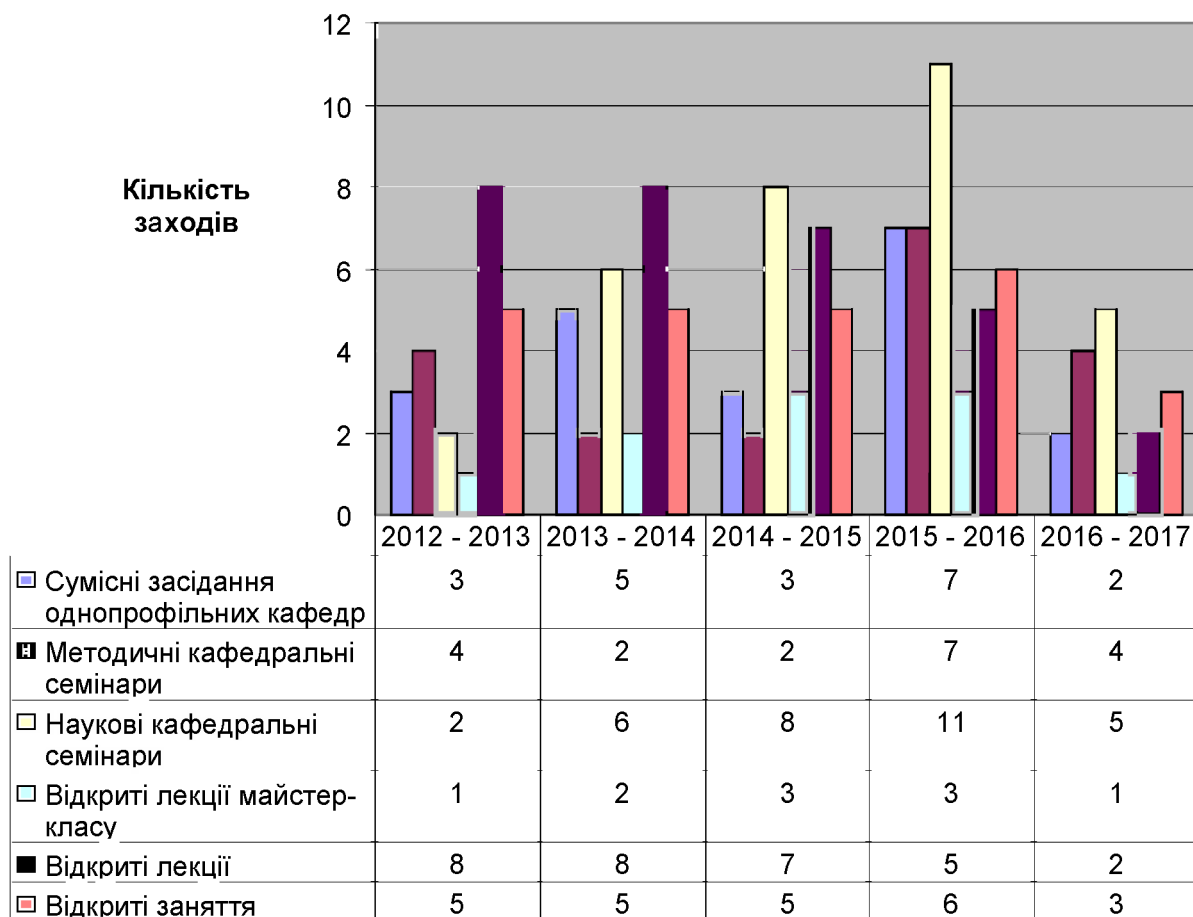

Рис. 2. Розподіл кафедральних заходів за роками

Крім того, на кафедрі УЕФ з метою удосконалення навчального процесу розвивається міжнародне співробітництво. Так, протягом досліджуваного періоду запрошено для викладання 5 лекторів з інших країн, продовжено міжнародне співробітництво із однопрофільними та суміжними кафедрами зарубіжних ВНЗ, зокрема Білоруським державним університетом, Вищою школою інформатики і майстерності (м.Лодзь, Польща), Таджикиським державним медичним університетом ім. Абу-Алі Ібни Сіно, Південно-Казахською державною фармацевтичною академією.

Зареєстровано і продовжується індивідуальне членство в Європейській федерації фармацевтичної науки – European Federation for Pharmaceutical Sciences (проф. Толочко В.М.). Проф. Толочко В.М. є членом редколегії 5 журналів, в т. ч. закордонних «Рецепт» (журнал зареєстровано в Міністерстві інформації Республіки Білорусь - реєстраційне свідоцтво № 1220), Nowoczesna edukacja: filozofia, innowacja, doświadczenie(Польща), ін.

Увесь ПВС опорної кафедри володіє англійською мовою на рівнях «Intermediate» та «Upper-Intermediate».

Висновки. Особливістю опорної кафедри у системі післядипломної освіти є підвищені вимоги до впровадження навчально-методичного забезпечення та високий рівень наукових досягнень, а також залучення до навчального процесу провідних фахівців фармацевтичного сектору галузі охорони здоров'я до викладання організаційно-економічних курсів зі спеціальності організація та управління фармацією. Крім того, опорна кафедра за більш ніж 20 річний період свого існування продовжує пошук новітніх та передових форм та методів з післядипломної підготовки спеціалістів фармації в тому числі й з використанням комп'ютерних технологій.

Перелік літератури

1. Про затвердження Примірного положення про опорну кафедру і переліку опорних кафедр вищих медичних (фармацевтичного) навчальних закладів III-IV рівнів акредитації та закладів післядипломної освіти МОЗ України / Електронний ресурс // режим доступу: <http://mozdocs.kiev.ua/view.php?id=2553>

2. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 22.07.93 N 166 «Про подальше удосконалення системи післядипломної підготовки лікарів (провізорів)» [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0113-93>